

ALUKSI

Lähikuvan numerossa 3/1988 aloitimme elokuvantutkijoiden haastattelusarjan uudemman elokuvateorian keskeisimpiin kehittäjiin kuuluvan **Christian Metz**in esittelyllä. Tässä numerossa on vuorossa Metz'in tavoin 60-luvun lopulla elokuvaan ja sen tutkimukseen vaikuttanut **Peter Wollen**. **Erkki Huhtamon** tekemä haastattelu käy läpi elokuvakulttuurin yleensä ja erityisesti Peter Wollenin elokuvien kehityksen 1960-luvulta aina 1980-luvulle ja (hieman kauemmaksikin) asti. Wollen hahmottelee vastauksissaan vuoden 1968 vaikutusta elokuvakulttuuriin (sekä elokuvantekijöihin että -teoreetikoihin), semiotiikan, psykoanalyysin ja feminismin näkymistä englantilaisessa riippumattomassa elokuvassa sekä lopulta thatcherismin vaikutuksia englantilaiseen elokuva- ja kulttuuriin. Päähuomionsa Wollen esittää oikeastaan kolmen tekijän kautta: oman teoreettisen kehityksensä, (lähinnä **Laura Mulvey**n kanssa) ohjaamiensa elokuvien sekä englantilaisen riippumattoman elokuvan muutosten kautta.

Toinen tässä numerossa haastattelun kautta esiteltävä tutkija on feministisen teorian ja feministisen elokuvateorian tunnetuimpia nykyisiä kehittäjiä, **Teresa de Lauretis**. Hänen haastattelunsa - toisin kuin Wollenin - on alkuperäiskielellä lähinnä sen takia, että halusimme säilyttää Lauretis'in melko spesifit vastaukset todellakin siinä muodossa, kuin hän ne esitti - de Lauretis on itse tarkastanut käännöksen ja tehnyt siihen vaadittavat muutokset. Sen sijaan Wollenin haastattelua emme voineet tarkistuttaa, emmekä toisaalta pitäneet sen säilyttämistä alkuperäiskielisenä niin tärkeänä, koska siinä esitetyt vastaukset koskettelevat niin paljon yleisempiä teemoja - Wollenin vastausten käännöksen oletamme noudattavan hänen tarkoittamaansa linjaa.

Teresa de Lauretis'in haastattelu tarkentuu yhteen alueeseen, johon Wollenin haastattelussa viitataan melko nopeasti: feminismiin ja lähinnä sen

vaikutukseen uuteen elokuvaan sekä elokuvateoriaan. Lähtökohtana ovat de Lauretis'in omissa kirjoituksissaan esittämät ajatukset sekä eräät hänelle keskeiset käsitteet ja kysymykset, jotka toistuvat de Lauretis'in teksteissä mutta jotka eivät kuitenkaan välttämättä aina tarkennu noissa teksteissä: mitä kokemus ja subjekti tarkoittavat de Lauretis'in teorioissa ja miten ne liittyvät toisiinsa, miten jakaantunut subjekti vaikuttaa feministisen elokuvan vastaanoton teoretisointiin, mitä on feministinen elokuva, mitä on feminisismi,...

Haastattelujen lisäksi tässä numerossa esitellään de Lauretis'in kysymyksiin liittyen yksi feministisen elokuvan tunnetuimpia teoksia, **Chantal Akermanin** *Jeanne Dielman, 23 Quai du Commerce, 1080 Bruxelles* (1975). Artikkelissaan **Anne Ollila** palaa vaikeaan kysymykseen, mitä on feministinen elokuva - palautuuko elokuvan feminisismi tiettyyn estetiikkaan, kerronstrategiaan, esityskontekstiin, katsojaan ja hänen tietoisuuteensa, naisten kokemuksiin vai mahdollisesti näihin kaikkiin? Samalla *Lähikuva* avaa tällä artikkelilla sarjan, jossa tarkastellaan ja esitellään suomessa vähemmälle huomiolle, marginaaliin, jääneitä elokuvia, elokuvantekijöitä, elokuvamaita, elokuvaasuuntauksia jne. (tämäkin sarja muotoutuu tietysti niistä käsikirjoituksista, joita *Lähikuvalle* tarjotaan).

Toinen uusi teema, joka esitellään tässä numerossa ja johon palataan vielä vuoden 1989 aikana, on suomalaisen elokuvan tutkimus. Suomalaisen elokuvan tähtikuvaa ja sen suhdetta Hollywood-elokuvan kiinteämpään tähtikuvaan tarkastelee **Kimmo Laine** suomalaisen perusmusikaalin, *SF-Paraatin*, ja sen tähtiparin, **Ansa Ikosen** ja **Tauno Palon**, kautta. **Pirjo Vaittinen** kirjoittaa toisesta suomalaisen elokuvan perusinstituutiosta, **F. E. Sillanpää** -filmatisoinneista.

Kuten jo viittasinkin, *Lähikuva* (kuten muutkin lehdet) syntyy ja muovautuu sille tarjotuista artikkeleista, eli lähettäkää kirjoituksia, artikkelisuun-

nitelmia, käännösehdotuksia (käännöksistä kannattaa aina sopia jo etukäteen toimituksemme kanssa), teemaehdotuksia, kirja-esittelyjä, kirjeitä, palautetta – siis mitä tahansa lehteämme koskevaa – joko lehden sisäkannesta löytyvään toimituksen osoitteeseen, suoraan minulle (Yo-kylä 40 A 9, 20510 Turku; puh. 921/543 415 tai *Lähikuvan* toimitussihteerille **Hanna Kangasniemelle** (Piispankatu 12 A 6, 20500 Turku; puh. 921/511 013).

Kirjoittajille mahdollisia ajatuksia antamaan ja omaa työtämme ohjaamaan olemme suunnitelleet vuodeksi 1989 muutamia teemoja, joiden ympäriltä odotamme artikkeleita. Teemat eivät kuitenkaan ole sitovia, vaan jokaisessa numerossa on yleensä myös teemasta täysin irrallisia artikkeleita, eli näitä teemoja ei pidä nähdä kirjoittamista es-tävinä. Vuoden teemat sekä niihin liittyvät kuolemanlinjat (jolloin kyseiseen numeroon lähetetyn materiaalin pitäisi siis olla perillä) ovat seuraavat: – *numero 1/89 (dead line 16. 5.):* ”Homoseksuaalisuus ja elokuva”.

– *numero 2/89 (dead line 16. 6.):* ”Suomalainen elokuva/elokuvatutkimus”. Tarkoituksena on esitellä uusia tapoja lähestyä suomalaista elokuvaa esimerkiksi sen lajityyppien ja tuotantohistorian kautta tai esittämällä uusien metodien synnyttämiä kysymyksiä yksittäisille elokuville, ohjaajille tai elokuvaryhmille (millainen on esimerkiksi suomalaisen melodraaman, sotilasfarssin, mykkäelokuvan, naiselokuvan perinne).

– *numero 3/89 (dead line 20.8.):* ei varsinaista teemaa.

– *numero 4/89 (dead line 28.9.):* ”Televisio, video ja niiden tutkimus”.

Lopuksi vielä toistan, että nämä teemat eivät kata koko numeroa, joten voitte tarjota *Lähikuvalle* näiden teemojen ulkopuolisiakin artikkeleita ja katsauksia. Lehti muotoutuu näiden artikkelien perusteella!

Martti Lahti

"A MULTITUDE OF **CLOSE-UPS** CAN SHOW US THE VERY INSTANT IN WHICH THE GENERAL IS TRANSFORMED INTO THE PARTICULAR. THE **CLOSE-UP** HAS NOT ONLY WIDENED OUR VISION OF LIFE, IT HAS ALSO DEEPENED IT."

Béla Balázs, *Theory of the Film*

TILAA LÄHIKUVA
